

Selbu kommune

Plan, bygg og landbruk

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Att. Sigrun Birkeland Rawcliffe

Melding om vedtak

Deres ref:
NVE 200802683-5 ki/sbi

Vår ref: (bes oppgitt ved svar)
2008/3124-9/S11/RUNGAR Dok:2319/2012

Dato
16.02.2012

Høringsuttalelse: Søknad om bygging av Prestfossan kraftverk i Selbu kommune

Søker - Statkraft Energi AS og opplysningsvesenets fond

Vedlagt følger sakspapirer med vedtak i saken.

Klageadgang

I henhold til Forvaltningslovens kapittel VI kan vedtaket påklages og klagefristen er 3 uker fra mottakelse av dette brevet. Klagen må være skriftlig, skal begrunnes, og skal nevne det vedtaket det klages over. Klagen sendes Selbu kommune, Plan, bygg og landbruk, 7580 Selbu.

Med hilsen

Rune Garberg
fagansvarlig miljø

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Hovedutvalg for bygdautvikling og drift	3/12	25.01.2012
Formannskap	10/12	31.01.2012
Kommunestyret	9/12	13.02.2012

Søknad om bygging av Prestfossan kraftverk i Selbu kommune

Søker - Statkraft Energi AS og opplysningsvesenets fond

Ikke utskrevne vedlegg:
 Konesjonssøknad - Prestfossan 180811
 Miljørapport av 2007
 Oversendelsesbrev fra NVE datert 17.10.2011

Rådmannens innstilling

Selbu kommune mener at kunnskapsgrunnlaget for vurdering iht. naturmangfoldloven er mangelfullt. Det anses derfor at en utbygging kan medføre risiko for skade på natur og miljø. Prinsipielt vil en også være svært betenkelig med å anbefale en utbygging av det siste urørte vassdraget i Selbu.

Selbu kommune vil på bakgrunn av de nevnte forhold fraråde en utbygging av Garbergelva.

Behandling i Hovedutvalg for bygdautvikling og drift - 25.01.2012

Hovedutvalget fremmet forslag til nytt vedtak:

Hovedutvalget tilrår konsesjonssøknad for Prestfossen Kraftverk som omsøkt. Hovedutvalget vektlegger at dette er miljøvennlig kraftproduksjon, og at dette vil gi økt verdiskapning i kommunen. Hovedutvalget ser heller ikke at utbyggingen berører attraktive friluftsområder.

Votering: Hovedutvalgets forslag til nytt vedtak vedtatt. **Enst.**

Vedtak i Hovedutvalg for bygdautvikling og drift - 25.01.2012

Hovedutvalget tilrår konsesjonssøknad for Prestfossen Kraftverk som omsøkt. Hovedutvalget vektlegger at dette er miljøvennlig kraftproduksjon, og at dette vil gi økt verdiskaping i kommunen. Hovedutvalget ser heller ikke at utbyggingen berører attraktive friluftsområder.

Behandling i Formannskapet - 31.01.2012

Nils Even Fuglem erklærte seg inhabil da han er grunneier.

Votering: Hovedutvalgets innstilling vedtas. **Enst.**

Innstilling i Formannskapet - 31.01.2012

Formannskapet vil rå kommunestyret til å fatte følgende

v e d t a k:

Som hovedutvalgets innstilling.

Behandling i Kommunestyret - 13.02.2012

Nils Even Fuglem erklærte seg inhabil da han er grunneier. Hans Christian Aasen tiltrådte.

Forslag fra Ole Einar Aashaug og Arnstein Trøite

1. Selbu kommunestyre tilrår at konsesjonssøknaden for Prestfossan kraft imøtekommes som omsøkt.
2. Kommunestyret legger vekt på at Prestfossan Kraftverk gir miljøvennlig kraftproduksjon og økt verdiskaping i kommunen.
3. Utbygginga berører det eneste vassdraget i Selbu som ikke er utbygd, og betyr dermed et naturinngrep av betydning. Den samfunnsmessige og miljømessige gevinsten av utbygginga er likevel så stor at kommunestyret tilrår utbygging.
4. Utbyggingen er søkt i 2 alternativ. Kommunestyret ser gjerne at Alt I blir realisert da dette vil gi høyere produksjon uten at det medfører større naturinngrep av betydning.

Votering:

Første setning i formannskapets innstilling settes opp mot pkt. 1 i forslaget fra O.E.Aashaug og A. Trøite. Forslaget fra O.E. Aashaug og A.Trøite fikk 22 stemmer og ble vedtatt.

Formannskapets innstilling fikk 3 stemmer og falt (repr. fra FrP).

Andre setning i formannskapets innstilling settes opp mot pkt. 2 i forslaget fra O.E. Aashaug og A. Trøite. Forslaget fra O.E. Aashaug og A. Trøite vedtas. **Enst.**

Tredje setning i formannskapets innstilling settes opp mot pkt. 3 i forslaget fra O.E.Aashaug og A. Trøite. Forslaget fra O.E. Aashaug og A. Trøite vedtas. **Enst.**

Pkt. 4 i forslaget fra O.E. Aashaug og A. Trøite vedtas med 22 mot 3 stemmer (FrP)

Vedtak i Kommunestyret - 13.02.2012

1. Selbu kommunestyre tilrår at konsesjonssøknaden for Prestfossan kraft imøtekommes som omsøkt.
2. Kommunestyret legger vekt på at Prestfossan Kraftverk gir miljøvennlig kraftproduksjon og økt verdiskaping i kommunen.
3. Utbygginga berører det eneste vassdraget i Selbu som ikke er utbygd, og betyr dermed et naturinngrep av betydning. Den samfunnsmessige og miljømessige gevinsten av utbygginga er likevel så stor at kommunestyret tilrår utbygging.
4. Utbyggingen er søkt i 2 alternativ. Kommunestyret ser gjerne at Alt I blir realisert da dette vil gi høyere produksjon uten at det medfører større naturinngrep av betydning.

Saksopplysninger

Det vises til konsesjonssøknad fra Statkraft Energi AS og Opplysningsvesenets fond vedlagt brev fra Norges vassdrags- og energidirektorat av 17.10.2011. Søker ønsker tillatelse til å bygge kraftverk i elva Prestfossen i Garbergselva.

Beskrivelse av tiltaket:

Tiltaksområdet ligger fra ca. 3 til 6 km øst for Garberg og vil ha inntak oppstrøms Storprestfossen, ca. 1 km nedstrøms grensen til Stråsjøen-Prestøyan naturreservat. Det er utarbeidet 2 alternativ til rørgate og kraftstasjonsplassering: Hovedalternativet vil ha kraftstasjon plassert like nedstrøms samløpet med Elvåa, mens kraftstasjonen for alternativ 2 vil plasseres nedstrøms Kjinnbyttfossen.

Inntaksbassenget til kraftverket dannes av en 3 m høy gravitasjonsdam i betong med lengde på omtrent 30 meter. Dammen innebærer en heving over naturlig vannstand på ca. 2,5 m. Ved inntaket må det sprenges i fjellet for å oppnå tilstrekkelig dykking av inntak. Inntaksmagasinet får ett areal på 25 daa, og vil strekke seg ca. 300 m opp gjennom elva.

Rørgata har lengden 2.650 m (alt. 1) eller 1.500 m (alt. 2) og vil bli nedgravd. Fallhøyden til kraftverket vil være 183/130 m (alt. 1 / alt. 2). Med en installert effekt på 5,4/4,8 MW, vil kraftverket gi en årlig produksjon på 19,5/13,4 GWh eksklusiv slipping av minstevannføring. Til sammenligning har Selbu Energiverk AS en samlet årlig middelproduksjon på 122 GWh (Slind 85, Julskaret 33 og Rensjø 4).

Kraftstasjonsbygningen får ett areal på ca. 80 m² og ellers legge beslag på ett område på ca. 1 daa.

Veien inn til inntaket vil være en avstikker til Puttbjørgeveien som går på sørsiden av Garbergselva ved Storprestfossen, denne vil bli ca. 150 m lang. Adkomst til kraftstasjonen for alternativ 1 vil være en avstikker på 100 m til en traktorvei som går fra Børdalsvegen (traktorvegen må heve standarden). For alternativ 2 vil den 500 m lange veien fra kraftstasjonen bygges fra setra langsmed dyrkamarka.

Den årlige middelvannføringen til inntaket til Prestfossan kraftverk før utbygging er på 2,82 m³/s. Den gjennomsnittlige årlige fordelingen er vist i figuren under (se fig. 1).

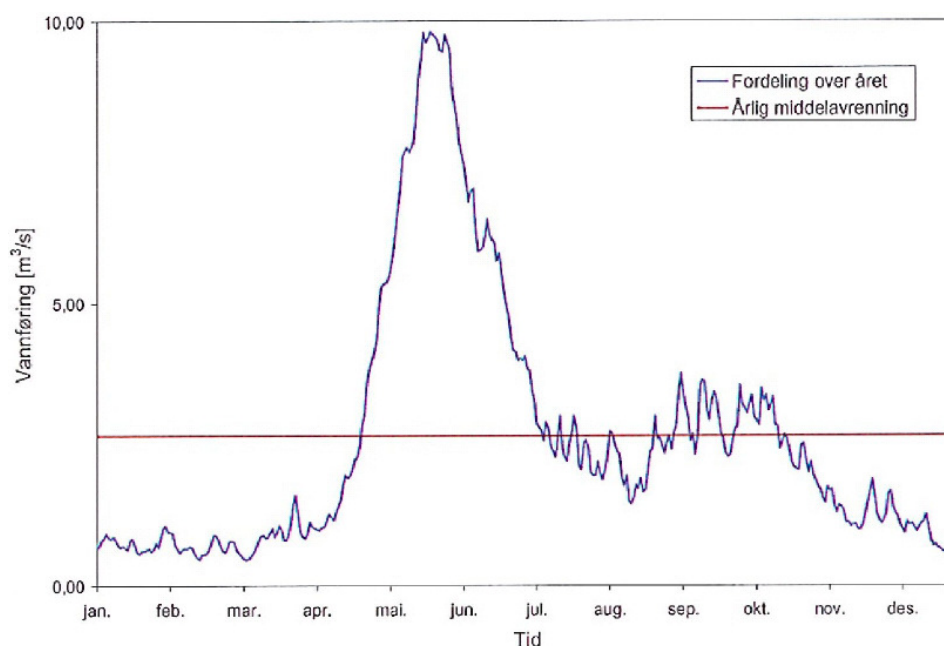

Fig. 1: Årlig middelvrenning og fordeling over året

Alminnelig lavvannføring ved inntaket er beregnet til $0,59 \text{ m}^3/\text{s}$. Vannføringen som tilsvarer 5-persentilen er for sommeren $0,51 \text{ m}^3/\text{s}$ (1/5-30/9) og $0,32 \text{ m}^3/\text{s}$ om vinteren (1/10-30/4).

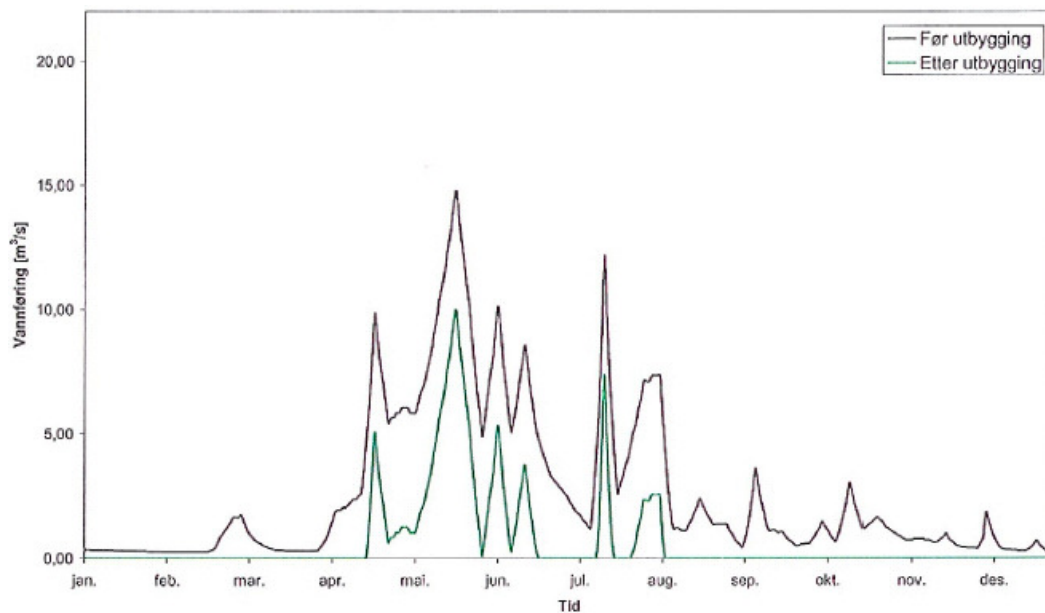

Fig. 2: Vannføring før og etter utbygging i ett middels år

Forholdet til andre planer:

- **Kommuneplan:**
Utbyggingsområdet er definert som LNF-sone 1. i kommuneplanens arealdel for Selbu kommune er det skrevet følgende: "Store deler av Selbu kommune er vist som LNF- sone 1-område. Det knytter seg vesentlige sektorinteresser til disse områdene som gjør at det ikke ønskes utbygging her." LNF-sone 1 er beskrevet slik: "LNF-område uten bestemmelser om spredt utbygging. Dette er områder som er forbehold tiltak som går innefor begrepet landbruk,- natur- eller friluftsområder. I disse områdene er det ikke tillatt med annen bygge- og anleggsvirksomhet enn den som har direkte tilknytning til stedbunden næring (tradisjonell landbruksvirksomhet)."
- **Inngrepsfrie naturområder (INON):**
Tiltaket berører ingen inngrepsfrie områder.
- **Forvaltningsplan for Nea vannområde:**
Garbergelva vil inngå i forvaltningsplan for Nea vannområde. Planen er under utarbeidelse.

Verdifulle naturtyper og trua vegetasjonstyper:

Miljørapporten opplyser at midtre deler av elveløpet til Garbergelva gjennom planområdet bærer preg av å være ei bekkekløft, men at topografien ikke har tillatt nærmere undersøkelser. Videre står det at det flere steder langs Prestfossen finnes mindre fossesprøytoner. Naturtypen er i St.meld. nr. 8 (1999-2000) klassifisert som hensynskrevende. For Bekkekløft og fossesprøytonene verdien anslått til: *lokal verdi*.

Høgstaude-granskog, som ble registrert fra nedre del av Prestfallet og frem til 500 m ovenfor samløpet med Elvåa, er oppført som nær truet (NT) i Norsk rødliste for naturtyper 2011.

Status og verdi iht. miljørapport:

- **Verdi**
Verdivurderingen bygger på gjennomgangen i kap. 5 i miljørapporten og metodikken for verdisetting av biologisk mangfold slik den er omtalt i miljørapportens tabell 1 (kap. 3.2). med utgangspunkt i sju ulike tema/kilder går det her fram at planområdet/influensområdet knyttet til omsøkt utbygging av Garbergselva har *stor* verdi med hensyn til biologisk mangfold når det gjelder temaene; viltområde og forekomst av rødlistede arter; *middels* verdi når det gjelder temaene; naturtype og forekomst av trua vegetasjonstyper og forekomst av inngrepsfrie/sammenhengende naturområder, og *liten* verdi når det gjelder temaene; ferskvann og lovstatus (verneplanarbeid/vassdragsvern).

Verdivurdering		
Liten	Medels	Stor
	▲	

Virkinger av tiltaket:

- **Omfang av tiltak**
 - Elvestrekning fra ca. kote 465 til ca. kote 285 (alt. 1) / 388 (alt. 2) får sterkt redusert vannføring
 - Inntaksmagasin bygges på kote 465
 - Nedgravde rørgater (diameter 1 400mm) bygges på ca. 2.650m (alt. 1) / 1.500m (alt. 2)
 - Areal kraftstasjonsbygning (ca. 80 m²)
 - Areal kraftstasjon (ca. 1 daa)
 - Åpen utslippskanal bygges ca. 20m fra kraftstasjon til elva
 - Adkomstveg bygges ca. 200m til inntaksmagasin
 - Adkomstveg bygges til kraftstasjon; ca. 100m (alt. 1) / ca. 500m (alt. 2)
 - Midlertidig anleggsveg langs rørtrasé ca. 2.650 m (alt. 1) / 1.500 m (alt. 2)
 - Trase for jordkabel bygges ca. 1 km fra kraftstasjon til eksisterende 22 kV nett
 - Uro som følge av tiltaket (hovedsaklig avgrenset til anleggsperioden)

Omfang				
Stort negativt	Medels negativt	Lite/intet	Medels positivt	Stort positivt
	▲			

- **Konsekvenser for biologisk mangfold**
Redusert vannføring i Garbergselva vil kunne foreverre situasjonen for oter, fossefall, strandsnipe, karplanter, mose- og lavflora og andre organismegrupper som er knyttet til fosser og stryk langs vassdraget. Spesielt i perioder med naturlig lav vannføring vil det bli vanskelig å opprettholde fuktmiljøet knyttet til naturtypene bekkekløfter og fossesprøytoner.

Annen arealkrevende inngrep som nedgraving av rørtrasé, etablering av tilkomstveier til inntaksmagasin og kraftstasjon, og nedgraving av jordkabel vil gi mest skade på høgstaude-granskog. Foruten direkte arealtap vil en utbygging lett kunne føre til indirekte skade på denne skogtypen ved at det fuktige siget nedover dalsidene blir endret.

Uro i tilknytning til anleggsarbeid og annen ferdsel/aktivitet som følge av tiltaket, vil generelt virke negativt inn på fugle- og dyrelivet, med yngletiden som den mest kritiske perioden.

Miljørapporten vurderer konsekvensen av tiltaket ut i fra en kombinasjon mellom verdien (temaet) og omfang av tiltaket for å få den samlede virkningen av tiltaket. Sammenstillingen er gitt ett resultat på en skala fra *svært stor positiv konsekvens* til *svært stor negativ konsekvens*.

Konsekvens								
Svært stor negativ	Stor negativ	Medels negativ	Liten negativ	Ubetydeleg/ingen	Liten positiv	Medels positiv	Stor positiv	Svært stor positiv
		▲						

Søkers forslag til avbøtende tiltak:

- Minstevannføring på 0,6 m³/s fra mai til september
- Minstevannføring på 0,32 m³/s fra oktober til april
- Vannstanden i inntaksmagasinet holdes på ett stabilt nivå i høyde med overløpsterskelen
- Muligheten og nytten av å bygge terskler på elvestrekningen mellom inntak og kraftverk vil bli vurdert
- Alle inngrep gjennomføres så skånsomt som mulig
- Rørtrasé vil bli lagt mest mulig skånsomt i terrenget
- Anleggsområder vil bli oppryddet, planert, tilsådd og så langt som mulig plantet igjen.

Sentralt lovverk:

- Naturmangfoldloven
 - § 4 (forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer): *”Målet er at mangfoldet av naturtyper ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner den enkelte naturtype. Målet er også at økosystemers funksjoner, struktur og produktivitet ivaretas så langt det anses rimelig”.*
 - § 5 (forvaltningsmål for arter): *”Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av...
...Det genetiske mangfold innenfor domestiserte arter skal forvaltes slik at det bidrar til å sikre ressursgrunnlaget for fremtiden”.*
 - § 7 (prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12): *”Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.”*

- § 8 Kunnskapsgrunnlaget
 - § 9 føre-var-prinsippet
 - § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning
 - § 11 kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver
 - § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder
- Vannforskriften
 - § 1 (formål) ”...formålet er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene”.
 - § 4 (miljømål for overflatevann): ”Tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemiske tilstand, i samsvar med klassifiseringen i vedlegg V, og når det gjelder kjemisk tilstand også oppfylle kravene i forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 17”.
 - § 12 sier blant annet at ny aktivitet eller inngrep i vannforekomsten kan gjennomføres selv om miljømålene for vannforekomsten ikke nås, men da skal samfunnsnyttene av de nye inngrepene eller aktivitetene være større enn tapet av miljøkvalitetene.

Vurdering

Utbygging av småkraftverk vil føre til tekniske inngrep som påvirker naturen gjennom regulering av vannstrengen, anlegg av rørgate og kraftstasjon og område for deponering av masser. På den andre siden er vannkraft en miljøvennlig og fornybar energikilde som ikke gir CO₂-utslipp.

Samfunnsmessige/økonomiske konsekvenser:

Bygging av omsøkt kraftverk vil gi samfunnsmessige fordeler gjennom inntekter til grunneier, kommune, fylkeskommune og staten. Anlegget planlegges med en generatorstørrelse på under 5,5 MVA og skal derfor ikke betale grunnrente- eller naturressursskatt til staten. Anlegget skal likevel beskattes iht. eiendomsskatt. Anlegget har ikke reguleringsmagasin og er ikke pliktig til å avgi konsesjonskraft. Produksjon under 40 GWH vil heller ikke gi krav om konsesjonsavgift.

Tiltaket vil bidra til å løse statens mål om ny produksjon av fornybar energi og til å redusere energiunderskuddet i Midt-Norge.

Tiltaket kan bidra til videreutvikling av lokalsamfunnet i tillegg til å styrke næringsgrunnlaget for fallrettighetshaverne.

Under anleggsperioden vil det genereres en del årsverk fordelt på rent anleggsarbeid og på servicenæringen. Behovet for arbeidskraft vil variere over perioden, med hovedvekt på sprengnings- og bygningsarbeider til å begynne med og videre overgang til montasje av mekanisk og elektroteknisk utstyr. Transport av masser og tilbringertjenester vil bl.a. kunne utføres av lokale firma og oppføring og drift av brakkerigg vil kunne skje ved lokal arbeidskraft.

Anlegget vil ikke føre til økt behov for skole- og barnehageplasser.

Støy i forbindelse med anleggsarbeidet ansees å være til liten sjenanse for andre. Det kan likevel oppstå støvplager som følge av massetransporten hvis det ikke tas forhåndsregler for dette.

Selbu kommune er en kommune med stor produksjon av vannkraft og en må ta konsekvensene av dette med de ulemper og fordeler dette gir. Fordelene med stor strømproduksjon, arbeidsplasser lokalt og regionalt næringsliv må vurderes opp i mot de utmarksressursene vi har gitt i fra oss og har igjen i forbindelse med vannkraftutbygging. Garbergselva er det eneste vassdraget i Selbu som ikke er utbygd.

Überørt natur kan vanskelig verdisettes i kroner og øre, men en skal huske at natur spiller en stor rolle for mange som bor eller ønsker å bosette i Selbu kommune.

Flora og fauna:

Gran er dominerende treslag innefor planområdet, men lokalt finnes også mye blandingsløvskog. Ved det planlagte inntaket er det en vanlig blåbær-granskog, denne forekommer i planområdet oftest på fattig til middels næringsrik grunn. Innimellom finnes det også noen områder med lågurt-granskog. Fra Storprestfossen og nesten ned til samløpet med Elvåa er høgstaude-granskog dominerende (Norsk rødliste for naturtyper 2011, nær truet - NT). Høgstaude-skogen er enkelte steder avbrutt av små parti med både vanlig blåbærskog og småbregneskog. Ned mot samløpet med Elvåa er det igjen vanlig blåbærgranskog som dominerer.

Etablering av inntaksbassenget vil medføre permanent neddemming av områder med blåbær-granskog. Nedgraving av rørtrasé og jordkabel, og etablering av adkomstveger til inntaksmagasin og kraftstasjon vil foregå i områder med høgstaude-granskog.

Redusert vannføring vil kunne forverre situasjonen for dyr og planter som er nært knyttet til fosser og stryk langs vassdraget. Det vil bli støy og mye trafikk i anleggsperioden.

Skogbruk:

Rørgata som vil gå inn mot selve kraftverket vil gå gjennom produktivt skogareal. Fra skogbrukets side er det viktig at skogarealet mellom rørgata og Garbergselva ikke blir avskåret for framtidig tradisjonell skogsdrift. For å avvirke skog og frakte trevirket fram til skogsbilvei brukes i dag maskiner med totalvekt på mellom 20 og 30 tonn. Hvis kryssinger av rørgata normalt ikke tåler trykket fra skogsmaskinene, må det lages egne passasjer eller at det er egne adkomstveier slik at en sikrer adkomst til de omtalte skogarealene ved en eventuell utbygging..

Landskap:

Negative effekter for landskapet er først og fremst knyttet til inntaksområdet og at vannet blir redusert på strekningen ned til kraftstasjonen. Storprestfossen og Litjprestfossen er de områdene som vil bli mest synlig berørt av tiltaket. Redusert vannføring vil ha betydning for vegetasjon i elvekløfter og i sprutsoner rundt fossene. Inntaksbassenget vil bli godt synlig i landskapsbildet med et neddemt areal på 25 daa som vil strekke seg 300 m oppetter elva.

2-300 m nedenfor Storprestfossen ligger Litjprestfossen. Dalen blir trangere og dypere nedenfor Litjprestfossen. Ved Kjinnbyttfosen, 8-900 m lengre ned, går elva gjennom ett trangt og bratt juv. Selve kraftstasjonen vil bli liggende i elvedalen og vil bli relativt lite synlig i landskap annet enn på nært hold. Rørtrasé vil gi sår landskapet under og noen år etter anleggsperioden, men vil tidvis gro igjen.

Kulturminner:

Søker oppgir at Sør-Trøndelag Fylkeskommune som kulturminnemyndighet i en foreløpig uttalelse har forklart at de etter en befaring av planområdet ikke har observert automatisk fredete eller andre verneverdige kulturminner som planen vil komme i konflikt med.

I nærheten av det planlagte inntaket er det et område kalt *Kåppårgruvdalen*. Det er lite spor etter uttak, men kvartsbrudd er merket med skilt her. Prestfossen har også en lokalhistorisk betydning jf. sagnet om Fossgubben.

Landbruk:

Rørgata er nedgravd og vil legge beslag på jorda i form av at det ikke kan plantes skog der. Kryssing av dyrkajorda ved Storvollen vil antageligvis ikke ha betydning for normal landbruksdrift.

Brukerinteresser og friluftsliv:

Det er tilrettelagt for friluftsliv omkring inntaksområdet og langs Storprestfossen og Prestfossen gjennom skilting og opparbeiding av rasteplasser og stier. Friluftslivet begrenser seg til vår, sommer og høst. Prestfossen er også ett attraktivt badested, da det finnes ei naturlig vannsklie i fossen. Kulturminner er skiltet, dette gjelder for eksempel ett gammelt kvartsbrudd. Det jaktes en del elg i området, samt noe hjort.

Samiske interesser:

Søker oppgir at Sametinget kan ikke se at der fare for at tiltaket kommer i konflikt med automatisk fredete samiske kulturminner. De har derfor ingen spesielle merknader til planforslaget.

Reindrift:

Utbyggingsområdet ligger innenfor Essand reinbetedistrikt, som har ca. 4.500 rein i vårflokk og 9 driftsenheter. Området nyttes som vår- og høstbeite i hovedsak lengre opp i nedbørsfeltet. Søker har etterspurt mulige virkninger for reindrift hos Essand reinbetedistrikt uten at det har kommet frem annet konkret enn varsomhet under anleggsperioden. Søker har avholdt møte med Essand reinbetedistrikt 06.04.10 og befaring 18.06.10.

Konsekvenser ved brudd på dam og trykkrør:

Søker opplyser at det etter NVEs overslagsformel vil brudd av inntaksdammen kunne gi en vannføring på omkring 200 m³/s. Ut i fra formen på damprofilen og størrelsen på magasinet forventes en eventuell bruddvannføring å bli mindre og ikke større enn de største flomvannføringene i vassdraget.

Vannføring ved ett fullstendig rørbrudd nede ved kraftstasjonen er beregnet til mindre enn 20 m³/s. Kastevidden av vannet ved ett slikt brudd er anslått til maksimalt 12 m. Dette vil kunne føre til lokale erosjonsskader rundt røret. Ved en sprekk i røret vil lekkasjevannføringen bli mindre, men trykket i røret vil holde seg høyere. Kastevidden kan da bli atskillig større, anslagsmessig opp til 90 m. Dette vil gi erosjonsskader der strålen lander og videre skader i terrenget der vannet tar vegen tilbake til elva. Det ligger ikke hus eller annen infrastruktur i nær tilknytning til Garbergselva på denne strekningen, derfor vil brudd på verken dammen eller trykkrør føre til store konsekvenser for mennesker, eiendom eller infrastruktur. Det tilføyes at det er usikkert

hvorvidt ett rørbrudd vil kunne gi skader på veg på motsatt side av elva nede ved kraftstasjonen (alt 1. ved Elvåa). Her ligger veien like ned til elva (noe høyere). Det kan heller ikke utelukkes at et brudd på dam eller trykkrør vil kunne medføre skader på kraftstasjon, ny 22kV kabel eller adkomstveg.

Deponier:

Mesteparten av grøftemassene er planlagt brukt til gjenfylling langs rørtraséen. Eventuelle restmasser er planlagt arrondert inn i terrenget. En er usikker på om arrondering av restmasser i terrenget er forsvarlig da det sannsynligvis er mye berg og fjell som må sprenges ifb. med nedgraving av rørgate. I så fall vil det bli mye steinmasser som må fjernes fra planområdet som ikke kan legges ut i terrenget.

Fisk og ferskvannsbiologi:

Vannføringen i elva vil bli redusert som følge av en kraftutbygging. Leveområder for ørret forringes i større eller mindre grad i deler av året, særlig ved lav vannføring. Belastning for ørreten i tiltaksområdet vurderes å være middels, på grunn av redusert vannstand og fare for oksygenmangel i kulper med lite vanngjennomstrømning.

Det er tidligere rapportert funn av elvemusling i Garbergselva uten at dette er bekreftet.

Artsdatabanken har jf. fakta ark av 2011 kategorisert elvemuslingen som sårbar (VU) på Norsk rødliste for arter 2010. Elvemusling er gjennom Naturmangfoldloven gitt betegnelsen prioritert art. Kategori sterkt truet på IUCN sin globale rødliste 2010. Søker har ikke foretatt videre utredning med tanke på elvemusling i tiltaksområdet.

Konsekvensene av utbygging strider i mot vannforskriftens § 4 (miljømål for overflatevann) og mot naturmangfoldlovens § 5 (forvaltningsmål for arter) avhengig om det finnes elvemusling der eller ikke. En anser det som påkrevd at tiltaksområdet utredes med tanke på mulig funn av elvemusling i elva.

Artsmangfold:

Fugle- og pattedyrfaunaen innenfor planområdet er preget av arter som ellers er vanlig i landsdelen og vurderes som middels rik. Vannfuglfaunaen er sparsom, bare stokkand og strandsnipe er registrert. Av arter som har direkte tilknytning til vannstrengen, er det bare oter som er registrert (kategori VU; sårbar) jf. Norsk rødliste av 2006.

Konsekvenser av ev. alternative utbyggingsløsninger:

Alternativ 1 medfører lengst rørgatetrasé og gir klart lengst elvestrekning med redusert vannføring. Alternativ 2 gir kortere rørgatetrasé, og traséen følger nærmere elveløpet enn alternativ 1. Selv om den totale trasélengden blir innkortet mener søker at dette trasévalget er mindre gunstig enn alternativ 1. den forholdsvis lange traséen til alternativ 1 går over både innmarksareal og utmarksareal og områder påvirket av hogst. For alternativ 1 er det behov for kortere atkomstveg til stasjonen. Den nedgravde kraftkabelen vil for begge alternativ være rundt 1 km lang og legges over omtrent lik andel innmark og utmark.

Datagrunnlag for miljørapport:

Status for det biologiske mangfoldet er oppgitt å være vurdert på bakgrunn av kontakt med Selbu kommune og ved gjennomgang av litteratur og tilgjengelige databaser (særlig hos Fylkesmannen og direktoratet for Naturforvaltning). Konsulentene som søker har engasjert gjennomførte befarings i planområdet den 11.06.2006.

Naturmangfoldloven (NML) § 7 prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12

”Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.”

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Tiltaket er arealkrevende og berører naturmangfold i stor grad. Miljørapporten er fra 2007 og opplyser at status for det biologiske mangfoldet er vurdert på bakgrunn av kontakt med Selbu kommune og ved gjennomgang av kommunens viltkart, litteratur og tilgjengelige databaser hos FM og DN (naturbasen, INON). Det er også oppgitt 2 muntlige kilder i fra Selbu kommune. Miljørapporten opplyser at den midtre delen av planområdet er ikke befart pga. topografi. Det samme gjelder for deler av elvestrekningen som ikke kunne befares pga. stor vannføring i elva.

En vil påpeke at miljørapporten fra 2007 har brukt Rødlista fra 2006 som grunnlag. Uten å ha gått nærmere inn i de endringene som er gjort, kan en likevel ikke utelukke at det kan ha blitt gjort endringer som medfører at det skal være registrert flere rødlistede arter i tiltaksområdet. En kan heller ikke utelukke at annen informasjon om natur og miljø kan ha blitt endret siden 2007. Eksempelvis har hagstaudegranskogen i miljørapporten er oppgitt som hensynskrevende i *oversikt over trua vegetasjonstyper (Fremstad og Moen 2001)*, har blitt kategorisert som nær truet i Norsk rødliste for naturtyper 2011.

Kravet i § 8 om at saken skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap anses som bare delvis oppfylt.

§ 9 føre-var-prinsippet

Kravet til kunnskapsgrunnlaget er delvis oppfylt, jf. naturmangfoldloven (NML) § 8. Området er imidlertid dårlig kartlagt, og det er kommunes vurdering at kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig. Dette begrunnes med at det i søknaden er oppgitt at den midtre delen av planområdet ikke er undersøkt pga. topologi, samt at deler av elvestrekningen ikke er undersøkt på grunn av stor vannføring den dagen befaringen ble gjennomført. Selv om befaringen ble gjennomført av 2 personer (botaniker og zoolog), er det av kommunens oppfatning at 1 dags befaring er for lite til å kartlegge ett så stort område. En vil også understreke den manglende utredningen vedr. mulige elvemusling i elva.

Det betyr at føre-var-prinsippet i § 9 i NML kommer inn. Målet med føre-var-prinsippet er å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet.

Ut i fra manglende kunnskapsgrunnlag i miljørapporten og områdets karakter, kan det være grunn til å tro at det kan finnes natur- og miljøverdier som ikke er registrert.

På bakgrunn av kartleggingen som er foretatt synes det å være stor usikkerhet hvorvidt tiltaket medfører risiko for vesentlig skade på naturmangfoldet i planområdet som følge av en utbygging. NML. § 9 får dermed stor betydning i saken.

§ 10 økosystemtilnærming og samlet belastning

Etter NML § 10 skal påvirkning på et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for. Gabergelva er det eneste vassdraget i Selbu som ikke er utbygd til vannkraft. Konsekvensene av en eventuell utbygging må sees i sammenheng med de andre utbygde vassdragene i Selbu. En mener det er av betydning at Selbu får beholde sitt siste intakte vassdrag, ettersom nedbygging av deler av vassdraget også vil kunne ha påvirkning på

vannstrengen nedenfor kraftstasjonen. En tenker spesielt på de naturlige flomtoppene som vil bli redusert og den påvirkningen det vil ha i form av ytterligere gjengroing av elva. I tillegg til vurderingen i naturmangfoldlovens § 10 omkring samlet belastning, vil Selbu kommune understreke viktigheten og prinsippet mot å bygge ned det siste intakte vassdraget i Selbu.

Konklusjon:

Etter å ha vurdert søknaden opp i mot NML §§ 8 – 10, har en konkludert med at kunnskapsgrunnlaget er for dårlig. Når kunnskapsgrunnlaget ikke er godt nok, skal føre-var-prinsippet i NML § 9 vektlegges tilsvarende.

En mener de manglende utredningene er nok til at NVE må avslå søknaden. Når en i tillegg tar i betraktning at Garbergelva er det siste vassdraget i Selbu som ikke er utbygd, ansees usikkerheten med risiko for vesentlig skade på naturmangfoldet og den samlede belastningen som så stor at vil fraråde en utbygging.

På bakgrunn av vurderingene etter naturmangfoldloven og prinsippet i å beholde det siste urørte vassdraget i Selbu, vil Selbu kommune gå i mot en utbygging av Garbergelva.

Konklusjonen etter vurdering av NML §§ 8 – 10 gjør unødvendig å foreta vurderinger etter miljøprinsippene i naturmangfoldloven §§ 11 og 12.